

Inserati se sprejemajo in velja tristoletna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 " "
15 " " " " 3 " "

Pri večkratnem tiskavanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravištvu (administracija) in ekspedicija na Dunajski cesti št. 15 v Medija-tovi hiši, II. nadstropji.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemani velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
za pol leta . . . 5 " — "
za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je Florijansko ulice št. 44.

izhaja po trikrat na teden, sicer v torek, četrtek in soboto.

Pozor!

Tmina, ki je ležala nad pogovori vladarjev v Gdanskem, pričinja se počasi umikati in svetleje postaja. Mi smo precej prvi dan rekli, da se bo morda šlo za tisti delež od turške zapuščine, ki ga Nemčija ni še dobila, in ta gotovo ne bo hotela brez njega ostati. V istem mnenju nas potrjuje prof. Stein, ki v „Pressi“ od srede razpravlja to vprašanje, ter meni, da se gre v prvi vrsti za gospodstvo v srednjem ali medzemskem morji. Berlinska dogodba zagotavlja to gospodstvo Angležem in Francozom, zato bodo prvi zasedli Egipt, drugi pa so že v Tuneziji. Avstrija bi se morala vsled te pogodbe na suhem pomikati naprej čez balkanski poluotok, vendar pa ne celo do morja. Kaj pa z Nemčijo? Ona naj bi od tega nič ne imela, nego le težavno nalogo, braniti Rusu pot v Carigrad in na srednje morje, da se tam Angleži in Francozi toliko ložej razprostirajo? Kdo bo verjel, da se bo Nemčija zadovoljila s tako nehvaležno nalogo? O ne, tudi Nemčija hoče imeti besedo v srednjem morji in vdeležiti se tamošnje važne kupčije med tremi deli sveta (Evropa, Azija in Afrika). Prof. Stein pravi, da zamore Nemčija le v prijateljstvu z Avstrijo upihvati na razmere in dogodke v srednjem morji. Te besede so pa čisto nejasne, morda Stein nalašč ni hotel naravnost povedati, kaj misli.

Mi hočemo poskusiti, da njegovo misel razjasnimo, ali pa če njegove misli s tem nismo uganili, naj velja za našo izvirno misel. V srednjem morji ni nobene druge luke, do katere bi Nemčija preriti zamogla, nego edini Trst. Nemčija zamore le potem gospodovati

ali vmes govoriti v srednjem morji, ako dobi kako primorsko mesto na tem morji. Težko umljivo pa je, kako bi Nemčija upihvala na razmere ob srednjem morji, samo po sredstvu avstrijskega prijateljstva. To si ni mogoče drugače misliti, ko tako, da postane Avstrija popolnoma podložna Nemčiji, tako da bi Prusi ukazovali našemu avstrijskemu brodogradu v Trstu. Ni misliti, da bi naš cesar kedaj v kaj takega privolil. Ostala bi toraj le še pot vojske za dosego tega namena; v to pa ne moremo verovati, ker se vedno povdarja nemško-avstrijsko prijateljstvo, toraj smemo sklepati, da hoče Bizmark ta namen zlepa doseči. Mogoče pa je, da Bizmark ponuja našemu cesarju naslednjo pogodbo: Avstrijski car naj ostane neodvisni vladar čeških in ogerskih dežel, Galicije z Bukovino in Hrvatske z Dalmacijo in Bosno. Kot vladar gorenje in dolnje Avstrije, Tirolov, Solnograda, Štajerske, Koroške, Kranjske in Primorske dežele pa naj stopi naš cesar kot „nemško-avstrijski kralj“ pod vrhovno oblast Nemčije oziroma Prusije, kakor stoji bavarski kralj pod vrhovno oblastjo nemško, skoravno je na znotraj še vedno vladar svojega kraljestva. Le na ta način bi bilo mogoče, da bi tržaška luka prišla z lepa in posredno pod vrhovno oblast nemško, oziroma prusko, in le tako bi zamogla Nemčija vplivati na razmere in dogodke v srednjem morji. Za odškodovanje ponudila se bo Avstriji morda še Albanija ali katera druga deželica na balkanskem poluotoku. — To našo misel potrjujejo tudi telegrami, ki jih je „Egyetertes“ vkradel; tam namreč ruski diplomat Giers zagotavlja, da je bil Bizmark prav „zmeren“ v svojih zahtevah, toraj je moral vendar nekaj

zabtevati! Tudi prijateljski pozdravi potrjujejo našo misel, kajti rekli smo, da skuša Bizmark vse to z lepa doseči. Zakaj pa naš cesar ni bil pri shodu navzoč, to si razjasnimo tako-le: Bizmark je gotovo najpoprej našemu cesarju samemu stavil to ponudbo.

Našemu vladarju se pa najbrž taka pogodba ni dopadla, zato Bizmarku ni ostalo drugega, ko pomeniti se s carom ruskim; če mogoče, da bi ta našega cesarja z lepa pogovoril, naj se udá v te pogoje, ali pa da bi se Rusiji ponudil Carigrad v ta namen, da bi stopila v zvezo z Nemčijo in jej pomagala z vojsko priboriti nemško-avstrijske dežele s Trstom. Ako smo vse to uganili, potem je vse odvisno od ruskega cara. Ako on ne privoli v to, da bi se Nemčija raztegnila do Trsta, in ako tudi Avstrija v to ne privoli, potem je naravno, da morata naš in Rus prijatelja postati, in namesto nemško-avstrijske bomo dobili rusko-avstrijsko zvezo, katera bo s Francijo močna dovolj, da Nemčijo v strahu obdrži, če bi se tej prav Italija pridružila. To bi bila pač tudi naj bolj naravna zveza za Avstrijo!

Ako bi se pa ruski car iz poželjenja po Carigradu premetiti dal, da bi privolil v razširjenje Nemčije noter do jadranskega morja, potem pridemo mi Slovenci naravnost pod nemško oblast, in naša osoda je zapečatená! Prusi nas bodo kar pohodili ter brez vsacega usmiljenja ponemčili ali pa, če bi se mi tega branili, nas zatrli z vsemi sredstvi. Dohitela bi nas osoda poznanjskih Poljakov. Obupati sicer še ni treba, ker vsaka reč le en čas trpi, tudi Poznanjsko zna o

Flavija.

Prizori krščanskega življenja iz četrtega stoletja.

A. Hurel. Pred. Vilinski.

X.

„Initia dolorum“.

(Dalje.)

Bila so razmišljanja o občnem stanu sveta in o posebni osodi Rima.

„Nekdaj, tako je pisal, ni bilo nič našega med helespontom in jalskimi alpami; toda ko je bila donovska meja prodrtá, borili so se celih trideset let sredi rimske države. Ah, naše solze so se posušile starosti! Sedanjí človeški rod ne pogreša svobode, ktere nikdar ni poznal. Kdo bi mislil? Sedaj se Rim bori med svojim zidovjem, ne za slavo, ampak za bitje. Kaj pravim? Ne bori se več, le življenja si kupuje z zlatom. Ko je Brén zmagovito stopil na rimska tla, tedaj je državo vekovita sramota težila in nič drugega je ni bilo zbrisati v stanu, kakor dobitje Galije in Galatije, kjer so stolovali iztoka in zapada gospodarji. Sedaj smo prisiljeni, da od naših zmaganih

sovražnikov to nazaj dobivamo kar so nam uzeli. Neki pesnik hoteč opisati rimsko mogočnost, rekel je: „Kaj je zadosti, če je Rim premalo?“ Mi pa moramo sedaj reči: Kaj ostane, če Rim pogine? In celo te besede si ne upamo izustiti, ker se nam jemlje vse, še to! da svobodno zdihovati in plakati ne smemo.

Sredi teh nevarnost, o gospe, kaj mislite početi? Se omožiti? Dobro, pa kakega moža dobodete? Čemu? Za na beg ali za na boj? Gotovo sprevidite nasledke po eni strani in po drugi. Fescensko petje vam ženitovanja spremljalo ne bode, ampak hrapavi don vojne troblje. Kaj mi pravite o ženitnem nadovanju? Postavljam mu nasproti požar, meč, glad. Iz omoženja nimate upati toliko dobrega, kakor se imate bati iz tega, kar nas obdaja, hudega in britkega“.

Po tacihih pismih bila je Flavija prestrašena in potolažena, toda učinek je bil poznati ne samo pri njej, tudi pri drugih. Prepiski so šli od rok do rok. Ves Rim jih je bral in narédili so na duhove nenavaden globok utis. Ni bilo mogoče prezreti, kako primerni in resnični da so bili skozi in skozi. In ven-

der je naredil isti uzrok dvojni učinek, popolno različno mnenje.

Po eni strani se je polotila celo nekterih kristjanov huda mrzlična žeja po spohotnih sladnostih. Hiteli so, da zadnje trenljuje porabijo za veselje. Vse je kopernelo po pasji zadovoljenosti, ako tudi bi jim bilo zadovoljnim biti sredi svečanosti. Povsod so bile videti obljubam nezveste vestalke. Ženske, do sedaj sramežljive, prepustile so se brez sramljivosti poželenju, device brez devištva in že priletne udove iskale so se omožiti. Ta je uzela dvajsetega moža in ta je uzela dva indvajseto ženo. Zakonske ločitve bile so zmerom številneje. Gospe so se zaljubljale v sužnike in prostine. Velike, splošne nesreče lahko pripeljejo v občno brezumnost. Odkar je bil Vitelij umrl, še ni bilo v Rimu tolike spridenosti in tolike norosti.

Po drugi strani pa so se godile spreobrnitve med pogani. Kristjani, vredni tega imena, prizadevali so si s podvojeno gorečnostjo za čednost. Videti je bilo častitljive starešine v samostanski hali k sejam hoditi. Volnena obleka je krila najmenitnejše rame. Molitev

Prusi še kedaj zgubiti, kakor so Francozi zgubili Alzasijo, in tako bi znali tudi nas Slovenci enkrat Slovani iz pruskih krempljev rešiti. To pa se bo le zgodilo, ako si bomo pridobili simpatije svetá, v prvi vrsti slovanskega sveta, s tem, da se ne bomo brez boja podali pod nemško-pruski jarem, ampak da se jim bomo krepko v bran postavili, kakor Tirolci Francozom v letih 1797—1813. Do zmage nimamo upanja, pa toliko bomo dosegli, da nas bo sovražnik sam spoštoval in nam morda marsikaj privolil v narodnem oziru, da bomo zamogli svojo narodnost ohraniti do tistega dne, ko nas bodo Slovani rešiti prišli. Ako se pa brez vsega boja podamo, zaničevali nas bodo Prusi, nam nogo postavili za tilnik ter nas hitro zadavili.

Take misli se nam urivajo v pogledu na shod v Gdanskem. Mi ne zatrujemo, da je tako in nič drugače, ampak le menimo, da je lahko tako, drugi lahko drugače mislijo. Kdo bo boljši uganil, bo še le prihodnost kazala. Sicer pa človek obrača, — in Bog obrne! Kar je Palacky Čehom rekel malo dni pred svojo smrtjo, to velja tudi Slovencem: „Svojo osodo boste zmirom v lastnih rokah imeli. Ako ste pošteni, značajni, vztrajni, nevpogljivi, marljivo delujoči, napredujoči, mora priti prej ali slej dan vaše zmage in vaše svobode; ako pa sami sebe popustite, zapustil vas bo tudi Bog!“

Pravljica za politične otroke.

Pri Osojniku so bili zelo revni; dostikrat sta morala domača otroka Jakec in Anica lačna spat iti. Veliko je bilo toraj veselje otrok, ko so nekega dne prišli stric Luka ter prinesli seboj v torbi mnogovrstnih stvari za otroka, jabolk, hrušk, belega kruha in sladčic. Ker je bilo pa že pozno v noči, niso hoteli stric še tisti večer torbe odpirati, ampak šli so v spavnico, ter so rekli otrokoma: „Pridita jutri zjutraj, prej da odrinem po svojem potu, k meni gori v spavnico, pa bosta dobila vse te reči“. Stric so zjutraj nenavadno dolgo spali; bližal se je že čas, ko bi morali odriniti, in vendar je bilo v spavnici še vse tiho. Otroka pa sta že težko čakala tistih stvari, ki so jih stric zanju pripravljene imeli, ter sta rahlo na duri trkala, pa nihče se jima ne oglasi. Anica teče k materi in jej reče: „Mati,

stric se nečejo zbuditi, pojdite vi in močno na duri potrkajte, da bodo meni in Jakcu dali, kar imajo v torbi“. Mati pa rečejo: „Nikar, ljuba Anica, stric bodo hudi, če jih iz spanja zbudimo, počakajmo rajši, da se sami predramijo, potem ti bodo vse dali, kar so za tebe prinesli“. Na vse te besede je šla Anica vsa žalostna pred hšo in se tam jokala.

Jakec je bil pa bolj pogumen. On ni prašal dolgo za svet, ampak šel je še enkrat k vratom spavnice in je nauje prav močno potrkal, tako da se stric iz spanja predramijo. Stric vstanejo in pogledajo na uro; bil je že zadnji čas, ker so imeli hitro z železnico odriniti. Potem so odprli duri, in ko Jakca zagledajo, ga objamejo in rečejo: „Ti si pač izvrsten dečko, Jakec! Ko bi me ti ne bil predramil, jaz bi bil vlak zamudil in veliko škode trpel pri svoji kupčiji“. Potem so Jakcu dali celo torbo s sadjem in sladčicami, se hitro napravili in hiteli na kolodvor; še slovesa niso utegnili vzeti pri Osojnikovih, tako se jim je mudilo.

Jakec je prinesel ves vesel polno torbo v spodajo sobo, kjer so bili vsi domači že zbrani, oče, mati in Anica. Potem je Jakec pravil kako je strica zbudil, kako je bil stric tega vesel, kako je njemu podaril celo torbo, in kako je potem hitro odrinil. Anica pa se je jokala, ker ničesar ni dobila, in je povedala, kako so jej mati prepovedali strica zbuditi. Osojnikov oče pa so rekli: „Ti, mati in ti, Anica, sta obé neumni. Kar so stric Anici objubili, zato ga je imela pravico prositi; saj so sami otrokoma rekli, naj prideta zjutraj k njemu v spavnico. Jakec, ti si pa pametno ravnal; stric ni bil nič hud, da si ga zbudil, ampak še vesel, da si ga ob pravem času zbudil in opomnil na njegovo obljubo. Saj že sv. pismo pravi: „Kdor išče, ta najde; kdor trka, temu se odpre“. Ti si trkal, zato se ti je odprlo; ti si prosil, zato si dobil. Anica pa je bila preboječa, zato ni nič dobila, zdaj pa naj tebe prosi, da jej boš nekaj od tega dal, kar si od strica dobil. Anica pa si je ta nauk zapomnila in odslej ni bila več tako boječa, ampak je krepko zahtevala to, kar je mislila, da po pravici zahtevati sme. Oče pa so otrokoma še večkrat rekli: „Kdor jezika špara, on kruha strada“; včasih so pa še pristavili: „Pravica je ljuba Bogu in ljudem; kar

je tvojega, to smeš očitno tirjati, kar pa ni tvojega, tega se nikdar ne dotakni!“

To je pravljica od Jakca in od Anice. Podučna je posebno za naš politični položaj. Če še dostavljamo, da Jakec je Čeh, Anica Slovenka, bodo brajci tudi uganili, kdo je stric, kdo mati in oče.

Politični pregled.

V Ljubljani 30. septembra.

Avstrijske dežele.

Skoraj vsi deželni zbori se bodo pečali z vladnim vprašanjem glede **dvojne uprave**. Menenja bodo se ve da različne, kakor so različne večine. Centralisti bodo skušali občinam samoupravo vzeti, ter jo izročiti birokraciji (ker so „liberalci“, kakor lucus a non lucendo); avtonomisti se bodo pa se ve da potegali za svobodo, t. j. samoupravo.

V gališkem deželnem zboru je poslanec **Hausner** svoj mandat odložil, ker mu večina ni hotela b. ti po volji.

Nj. veličanstvo naš cesar je izdal nov ukaz gledé **českega vseučilišča**, da se ima to še le potem odpreti, kadar bo postavno dognано, (namreč kadar gosposka zbornica proračuna potrdi).

Ljubljenec slovenskega naroda, ki bo v popularnosti kmalo še Dežmana prekosil, znani vitez **Fränzl-Westenck** je v novič prestavljen, in sicer iz Gradca v Deutsch-Landsberg. „Tagespost“ hoče vedeti, da se je vladi s tem zameril, ker ni odložil svojega mandata kot deželni poslanec Kranjski, ampak se zborovanja udeležuje. Verjetno in tudi popolno prav. Takim gospodom je treba resnobo pokazati.

Nemški liberalci si toliko prizadenejo, da bi Taaffeja vrgli, da se jim že celi svet posmehuje. Tako so bojda te dni grofa Andrassyja lovili, da bi jim on pomagal zoper sedajno vlado. Namesto Andrassyja pa odgovarja nek madjarski list, da se Andrassy s takimi rečmi ne bo pečal, in da je Madjarom vse eno, kdor na Dunaji vlada. Tudi jim Haymerle ni nič na poti in ga zavolj Andrassyja ni treba preganjati. Ustavoverci se namreč spominjajo, da jim je Andrassy proti Hohenuwartu pomagal, zato mislijo, da bo tudi Taaf-

in sveto pevanje razlegalo se je po najbogatejših hišah. Metela, nje udove in device še so po cestah v sprevedu in ljudje so stopali k njim poljubovat jim roke, dotikat se obleke, kakor svetniških ostankov, proseči jih za svet, priporočajoči se jim v priprošnje.

Iznenadjena in začudena vidi Flavija nekega dne k sebi priti tistega Pretekata, ki jo je snubil z največjo unemo in z največjim izgledom do uspeha. Dosedaj je bilo njegovo živetje prav pogansko; vendar je znal, dasi se ni spreobrnil, razumeti in ceniti kristjansko neblagovoljnost mladega dekleta. Od tedaj se je bil kakor v tiho osamljenost pokopal. Pripisavali so to razžaljeni samoljubnosti, okanjeni častihlepnosti in morda brezupnemu ljubljenu. Temu pa ni bilo tako. Pravi nagib njegove samotnosti bila je dvojna klica, ki je bila v njegovo dušo položena. Njo je v samotnost sabo uzel, da klije, se razviva in popolno izraate. Prva klica je bila kal kristjanstva, ki se je bila iz Flavijine duše nekako odločila in padla v naročje, sicer z osatom in trnjem pokrite, vendar še vedno deviške zemlje resnega, blagega duha. Druga je bila kal nežne, glo-

boke, srčne, čiste ljubavi, ki je bila zasajena iz srca mlade plemenitaške v srce svojega čestitelja.

„Jez sem te ljubil pred ljudmi, tako jo nagovori, kakor svojo prihodnjo soprogo, odsedaj te čem ljubiti, kakor sestro pred Bogom“.

Dogodki, ki so se imeli vršiti, morali so resnico teh besedi svečano potrditi, ali pa je na laž postaviti.

IX.

Abi, serva Italia, di dolore ostello.

Vihar se je slednjč razsul tudi nad Rimom. Dalj časa zdelo si je to mesto, da je obkoljeno od železnega in žarečega obroča. Krog se je poožil polagoma, a neprastano. Leta 402 bil je Alarih prodril do padovih bregov; Stilhon ga je bil ustavil in k obrnitvi prisilil. Leta 406 pride Radagaj do Fesul ne daleč od Florence; pa tudi njega vrže vojna umetnost istega vojskovodje in hrabrost njegove vojske. V tem času so izgubili nezmožni Konstantinovi nasledniki Galijo in Španijo. Stilhon, edina njih obrana, padel je, na Honorija povelje umorjen. Na to je postajal po-

luprečnik strašnega kroga zmerom kraji. Pike, ki so ga sestavljale, bližale so se s čudovito naglico središču in to središče je bil Rim.

Grmani, Sarmati, Huni, Sasi, Etiopi, Numidi prišli so od vseh strani in taborili pred zidovi Rima; vse je vodilo eno hrepenenje, podžigala ena maščevalna misel. V mestu je vladala neskončna blodnja. Pogani in kristjani so dolžili eden drugega krivice vseh nesreč ki so jih zadevale. Ako tudi so se ukvarjali s tem, da od sebe odvale in nasprotnikom nalože odgovornost že prestalih in še prihodnjih nesreč, so se vendar pipali med sabo za čast, kdo da jih je napovedal. Malikorečja in preokbe, t. j. glasovi iz templja in cerkve so se križali, eni pogin kristjanstva prerokujoči, drugi pa konec sveta in pričetek tisočletnega kraljestva. Na obeh straneh niso vedeli, ali veseleje ali žalost premaguje; ali je strah ravnotežen z upanjem ali da ono celo preobiluje; ali stoje na koncu enega sveta in na pričetku drugega.

„Domača cerkev“, tako je imenoval Eusebij pri Meteli zbrane udove in device, ne ubijavši se s praznimi sanjarstvi tisočletnikov

feja izpodbil njim na ljubo. Pa časi se spreminjajo, in Audras-y ne pojde več za ustavoverce v ogenj, vprašanje je tudi, če ima še tisto moč?

Iz štajerskega deželnega zbora se poroča, da nemška večina naše slovenske poslance popolnoma prezira, ter jih neče voliti v razne odseke, akoravno bi morala v vsakem odseku po dva Slovenca sedeti, ker ti zastopajo dve petinki štajerskega prebivalstva. Štajerski Slovenci pač ne občutijo nobene sladkosti od tiste „zelene“ štajerske dežele, zanje bi bila največa sreča, ko bi se zamogli združiti s Kranjci v eno deželo, ali pa ko bi se zanje naredila posebna kronovina pod imenom „celjska grofija“, kar bi bilo prav zgodovinsko, ker so nekdanji celjski grofi imeli še večjo moč, oblast in samostojno-t. ko grofi goriški, isterski, ali kateri si bodi manjši knezi in vojvode.

„Deutsche Zeitung“ se jezi, da je **Auersperg** dal za češko gledišče 1000 glid., za nemški „schulverein“ pa nič. Knez Auersperg pa ni tiste vrste mož, da bi se pred kakim dr. Weitlofom uklanjal. Sploh se misli, da če se osnuje tisti „nemški klub“, kakor „Deutsche Ztg.“ hoče, nemško-pemski grajšaki ne bodo k njemu pristopili, ker nečejo, da bi se na cesarskem dvoru o njih zvestobi dvomilo.

Prihodnja seja državnega zbora utegne res zanimivo postati. Radovedni smo tudi, kaj bo Taaffe na to odgovoril in storil, kar sta naredila grofa Dubsky in Widmann, ki sta Taaffeja popustila in k ustavovercem nazaj bežala. Stvari zoré, kakor se kaže nam na korist!

Vnanje države.

Socijalisti vseh dežel so hoteli napraviti velik shod v Bernu v Švici. Došlo pa je bojda od ruske, nemške in avstrijske vlade uradno pismo do švicarske vlade, naj ta shod prepové, ker se ga bodo udeležili najbrž mnogi rovarji iz teh dežel. Hočeš nočeš, se bo morala Švica volji velesil ukloniti.

Ustaja Arabcev v severni Afriki še vedno narašča. Praviijo, da je že 50.000 ustavev zbraanih, med njimi 20.000 izvrstnih konji-

kov. Po tem takem bo Francozom težko, deželo podjarmiti in pomiriti.

V **Bulgariji** se je ustanovil državni svet, obstoječ iz osmih udov, iz katerih štiri knez imenuje.

V **Belgradu** snujejo „narodno društvo“, ki bo vzdrževalo agitacijo za združenje vseh Srbov v eno telo. To društvo si bo ustanovilo lasten organ.

Ruska vlada je začela bolj milo postopati z drugoverci. Tako je izpustila iz zapora tri škofe takozvanih „starovercev“ ali „razkolnikov“, ki se od pravoslavnih v marsičem razlikujejo in so morali zavolj tega poprej mnogo preganjanja trpeti. Upati je, da bo tudi v Rusiji ponehalo preganjanje drugovercev, in tako se sme tudi katoliška cerkev v Rusiji boljših časov nadejati.

Nekteri so mislili, da bo katoliška politična stranka ali takozvano „središče“ (centrum) razpadla, kadar se pruska vlada pogodi in pomiri z vlado sv. očeta. Temu pa ni tako, ker to „središče“ zastopa ne samo verske ampak tudi politične nazore, ter se potejuje za federalizem ali avtonomijo, toraj se mu pridružujejo vsi oni, kateri so nasprotniki prestrogega pruskega centralizma, ter hočejo, kjer mogoče, posameznim nemškim deželam in rodovom nekaj več duška dati. Največ privržencev ima ta stranka v južni Nemčiji, ob Reni in na Hanoveranskem. V gospodarskih vprašanjih je ta stranka zopet bližej Bismarku nego nazorom narodnih liberalcev in naprednjakov.

Izvirni dopisi.

Iz Slovenjgraškega okraja, 27. septembra. „Slovenec“ je večkrat že omenil, da bi se narodni Slovenci v Gornjegraškem, Šoštanjskem in Slovenjgraškem okraju mnogo zaslug pridobili za našo narodnost, ako bi s svojim upljivom na sosedne Korošce narodno mišljenje tamkaj izbujati in utrjevati pripomagal. To je pač resnično. Najvažnejši v tem oziru je pa gotovo Slovenjgraški okraj. Kajti prebivalci prvih dveh okrajev so skoraj preveč ločeni od Korošcev po visokih gorah in obče-

vanje je tukaj le na ozke prostore omejeno. Tudi je Koroška na tisti strani bolj redko obljudena, in razen Železne Kaple ni blizu tam nobenega imenitnejega kraja. Slovenjgraščane pa loči od Koroške le samo politična in geografična meja. Inače pa je medsebojno občevanje med Korošci in Štajarci tukaj jako živo. Prebivalci na meji (na 1 miljo dolgosti) pridejo drug z drugim v mnogovrstno dotiko po ženitvah, po cerkvenih in drugih shodih, po semnjih, po trgovini z vinom in lesom itd. Tudi je na tej meji Koroška močno obljudena, in ima znamenite, v trgovinskem oziru važne trge in vasi, na pr. Dravberg, Gutštanj, Prevali in dalje gori proti Celovcu mesto Pliberg. Res bi se tukaj za našo slovensko reč mnogo storiti dalo; tembolj ker je v sosednjem Pliberskim okraju že tudi narodna zavest precej izbujena kakor je zadnja volitev za Koroški deželni zbor pokazala, ko je bil č. g. Einspieler z ogromno večino za poslanca izvoljen.

Vendar pa bi prebivalci Slovenjgraškega okraja na sosedne Korošce še le takrat prav plodonosno upljivati zamogli, ko bi tudi sami, kar se tiče narodnosti, stali na dobrih nogah. A tako dalječ še, žalibog, nismo. Sicer kaže naš okraj na zvučaj narodno lice; ima namreč svojega narodnega zastopnika v deželnem zboru, narodno konservativni okrajni zastop, in ravno taki — od letos — okrajni šolski svet. Ali jedro ljudstva še pač skoz in skoz ni narodno in marsikateri upljivnih mož, ki jih naši stranki prištevamo, so pač konservativni, zavedni Slovenci pa ne. Mnogo jih je še, katerim bi se ponemčenje okraja nobena nesreča ne zdela, in ki si še zmirom v naj večo čast štejejo, da morejo z gospodo nemški govoriti.

Tukaj pač velja evangeljski izrek: „žetve je mnogo, ali delalcev je malo“. Primanjkuje nam še precej narodne inteligence: narodnih juristov, izobraženih narodno mislečih tržanov, trgovcev in posestnikov. Duhovniki že po svojem stanu niso kos toliko storiti, kakor bi njih rodoljubje želelo. Tudi se jim razne ovire stavijo in morajo jako previdno postopati, da se na vzgoraj „nemogoči“ ne naredé. Učitelji pa, kateri bi toliko prilike imeli, delovati za razširjenje narodnega čustva, se pa, da si dobromiseljni, pod sedanjim učiteljskim zistemom skoraj gibati ne morejo. Neugodne prestave zaradi službenih ozirov „aus Dienstesrücksichten“, zguba petletnih doklad, nemožnost boljše službe dobiti in več takih prijetnost, jim vedno kakor Damoklov meč nad glavo visé, ako bi se za narodno reč preveč izpostavljali.

Pomenljivo je ravno zdaj, da za vse Štajarske šole so inšpektorji že imenovani, samo za Slovenjgraški in z njim združene okraje še ne! Ali morda dotični krogi iščejo spretnege germanizatorja, ki bi na šolskem polju deloval „ad majorem germanae linguae gloriam (Vse k večji slavi Nemčije)“? Kakor se čuje, se je skoraj kaj takega bati. — Ostane toraj še kmetaki stan. Imamo hvala Bogu, že precej izobraženih rodoljubov med našimi kmeti, ali vendar ne toliko, kakor bi bilo želeli!

Da so narodnjaki Slovenjgraškega okraja dosegli do zdaj tako lepe uspehe, treba je bilo toraj silnega napora, vztrajnega dela na narodnem polju, in zjedinenja vseh narodnih moči. Tega bo treba tudi za naprej, da se ta okraj ohrani slovenskemu narodu in dela ob enem močno zaslobo sosednim slovenskim Koroščem. Gorje! če bi se ta okraj ponemčil, kakor štajarski Nemci še zmiraj upajo, potem je ves zahodni del Pohorja za Slovenstvo izgubljen — na veke. Neki učeni Rus je enkrat

in neprestrašena nespametnih bedakosti mračnega mnogoboštva, ostala je domača cerkev nepremaknjeno stanovitna, krepka, vsega se boječa od božje pravice, pa tudi vse upajoča od njegove dobrote. Oaa, ki je bila Jeruzalem, ni imela vzroka, da bi si nazaj želela Babylon; in nehote je iskala sibilskih izrekov in vrst razodenja, katero edino ji je moglo povedati čas njene osvoboditve.

S takimi reki oborožene in polne navdušene vznieslosti Isafjeve, polne preroškega izvestja Ezekielovega in razodenja patemskega samovalca, zdelo se je, da so Metela in tovarišice nje naslednice starih Sibil. So zaznamljale one od ure do ure poslednje utripljeje pojemajoče države.

Bile so nekake pitonke kristjanskih časov, okolnosti presojevaje s tako visocega stališča, da so tudi trdokorniši pagane spoštovanjem navdajale. Flavijanov tast, Albin, ni imel več nikake vere na bogove, katerih veležrtvalec je bil; ta se je skrivaj priporočal Flaviji v molitev, proseč pobožne gospe, naj mu sporočajo, kakovi so izgledi in kaj imajo pomeniti novi časi.

Alarih je med tem pred zidovi Rima. Stiskal jih je nekaj časa in kmali se pritisku udado. Od vseh krajev zijajo vrzeli in reke barbarjev lijejo skozi — nje v srce mesta.

Na to se je ponavljaj prizor veleduhovnika Juda, ki je makedonskemu zmagovalcu pot zastopil.

Najvišji duhoven kristjanski je čutil, da mu je dolžnost, čredo, ako mogoče, braniti in drage mu cerkve oplenjenja varovati. Zatorej gre naproti Alarihu. Njegova navzočnost, dolga vrsta duhovnikov in samostancev spred in zad, cela truma starih, žen, otrok, ki s svojimi molitvami in zdihljeji nebesa prodirajo, veličast in veljavnost škofova, njegova pomenivna obleka, njegove k molitvi in k blagoslovu razpete roke, z eno besedo, ta vsa tako nova in tako čudna prikazen in neka pretresljiva, nebeška in božja moč polasti se duše zmagovalca. Pogleda, strmi, obotavlja se; premagan je. Stopi s konja in v prahu pripogiba koleno. Praviijo, da sta oni trenotek sveta ustanovitelja rimske cerkve, Peter in Pavel nad papežem plaval in barbarju zapretila, da se verne.

Alarih je vse obljubil. Toda njegove ropaželjne in razjarjene drhali so v mesto že drle. Pohlepni, živinski in spohotni vojščaki niso poznali nikake ude več in kakor bi trenil, je bil Rim poln razkošja in krvi.

(Dalje prih.)

odličnemu Slovincu, ko mu je ta žalostno zgodovino Slovencev razložil, djal: „Vi Slovenci zahvalite se Vašim goram, da vas še niso pomemčili, vaše gore so rešile vašo narodnost, v ravnini bi bili izgubljeni.“ Nihče ne more tajiti, da je precej resnice v tem izreku mnogo izkušenega Rusa.

Pozor tedaj, narodni stražniki na najboljši izpostavljenem kotu Slovenstva, združite vse sile, da staro Slovensko Pohorje, ta močni jéz proti nemškim navalom, v morju vedno prodirajočega germanizma ne utone!

Domače novice.

V Ljubljani, 1. oktobra.

(Deželni zbor) ima danes svojo tretjo sejo. Poročilo prinesemo prihodnjič.

(Nova cerkev.) Kakor se „Slov. Narod“ poroča, dozidana je že nova cerkev v Svibnem pod Kumom na Dolenjskem, katero so letos spomladi graditi začeli. Zidana je v romanskem slogu in posvečena sv. Janezu evang.

(Jour-fix „Sokola“) je danes 1. okt. zvečer v čitalnični restavraciji. Reditelja sta mu gg. Ivan Wöfling in Rajko Knific. — Program obsega petje, komične prizore in drugo. — Gg. Sokolovci in pevci se k tej zabavi uljudno vabijo s prošnjo, da se je blagovolé v mnogobrojnem številu vdeležiti.

(Včerajšnji „Narod“) zopet zagovarja ustop naših poslancev v deželni zbor. Njegovi plitvi, oportunistki razlogi sami sebe obsojujejo.

(Potrjena šolska knjiga.) Ministerstvo za nauk je potrdilo Praprotnikovo šolsko knjigo „Spisje v ljudski šoli“. Knjiga je jako pripravna za vsacega človeka, ki nema priložnosti, izobraziti se v viših šolah, ker ga uči marsikterih v življenji potrebnih reči. Prvi del knjige obsega basni, pripovedke in prislovice, ter jih razklada. Drugi del uči, kako se spisujejo razne pisma, opisi, pripovedke, zahvalnice, čestitke, milovalke, svetovalke, odgovori itd. Tretji del obsega kupčijske pisma, račune, prošnje, okrožnice pobotnice, dolžne pisma, poštna spise, pogodbe, spričevala, oporoke itd. Knjiga se toraj tudi odrasčenim priporoča.

(Umetna vezlarija.) Gospodična Ivana Föderl, na razstavi v Hebu odlikovana za umetno vezlarijo, razpostavila je nekaj svojih izdelkov na ogled na stolnem trgu št. 8.

Razne reči.

— V Rimu je te dni umrl Kardinal Bomeo, prav prijazen, komaj 60 l. star mož, ki je vsem letošnjim romarjem v Rim še gotovo v spominu.

— Laško vojno brodovje šteje 44 vojnih ladij, med njimi 20 oklepnic in 24 parobrodov. Zdaj sta zopet dve novi velikanski oklepnici v delu.

— Mučeniška smrt treh misijonarjev. Nadškof Algierski v Afriki je poslal to leto šest misijonarjev v notranjo Afriko, da oznanjujejo evangelij. Nedavno so jih divjaki napadli in tri izmed njih umorili, trije pa so srečno ušli.

— V Moskvi je pogorel veliki tržni dvor. Škoda je velikanska.

— Pregarjanje judov. Tudi na Ogerskem so že začeli juderegarjati. V kraju Paszto so se godili hudi neredi, peli so Istoczyevi pesmi in klicali judom „hepp, hepp!“ Jude so napadali, jih zmirljali in jim grozili, da jih hočejo vse pobiti. Razkačenost ljudstva izvira od tod, ker so judje pijavke, imajo na Oger-

skem vso kupčijo in vse krčme v rokah, kmet jim je pridelek že naprej dolžan, kar zapije pri judu, mora dvakrat plačati, ker si ta visoke obresti zaračuni.

— Svojega očma umoril je neki 20letni fant Kari Kočvarek v Klosterneuburgu na dolnjem Avstrijskem. S svojim očmom Reschbergerjem sta bila že dolgo v prepiru. Enkrat pride mladi Kočvarek domu, pa oče ga precej po glavi udari. Na to so spopadeta in mladi je starega zadavil. Ko je sin videl, kaj je naredil, podal se je v svoje stanovanje in se v posteljo vlegel. Kmalu so prišli žandarji in ga zvezanega odpeljali v ječo. Ko je Kočvarekova prava mati, žena Reschbergerjeva prišla domu in videla, kaj se je zgodilo, padla je v omedlevico. O morilcu pravijo, da je bil pošten človek, očem pa da ga je po nedežnem tako sovražil.

Tržne cene v Ljubljani.

Pšenica hektoliter 9 gld. 10 kr.; — rež 5 gl. 85 kr.; — ječmen 4 gld. 40 kr.; — oves 3 gld. 09 kr.; — ajda 5 gl. 36 kr.; — proso 4 gl. 87 kr.; — koruza 5 gld. 80 kr.; — krompir 100 kilogramov 2 gld. 50 kr.; — fižol hektoliter 7 gld. — kr. — masla kilogram — gld. 90 kr.; — mast 84 kr.; — špeh frišen 74 kr.; špeh prekajen 78 kr.; jajce po 2 kr. mleka liter 8 kr.; — govedine kilogram 56 kr.; — teletnine 52 kr.; — svinjsko meso 58 kr. — Sena 100 kilogramov 2 gld. 14 kr. slama 1 gld. 70 kr.

Dober kup ure.

Jaz pošiljam ure proti poštnemu povzetju, in če komu ura ni všeč, dam mu denar nazaj, toraj kupovalec ni v nobeni nevarnosti.

1 cilind-ura iz srebrnega nikla z verižico, prej 12 gl., zdaj 5 gl. 25 kr.

1 anker-ura iz srebernega nikla z verižico, prej 10 gl., zdaj 7 gl. 25 kr.

1 srebrna patent. anker-ura poprej 25 gl. zdaj 11 gl. 25 kr.

1 srebrna remontoir Washington-ura z verižico, prej 30 gl., zdaj 15 gl.

Zlate urice za gespe, prej 40 gl., zdaj 20 gl. (9)

Zlate remontoir-ure, prej 100 gl., zdaj 40 gl.

Na pet let dobri stojino.

A. Krauss,

Rothenthurmstrasse Nr 9.

Gegenüber dem erzbischöflichen Palais

Wien.

Einsiedler-Kalender

für das Jahr 1882.

42. Jahrgang.

Ausgabe für Oesterreich-Ungarn.

84 Quart-Seiten. Reich illustriert.

Mit 250 Gratis-Prämien im Werthe von 1500 Kr.

Preis der Ausgabe I mit Stempel: 30 Rfr.

„ „ „ II „ „ : 27 Rfr.

Vorräthig in der Kathol. Buchhandlung

Per Post versandt kostet 5 kr. mehr.

V katoliški bukvarni v Ljubljani

stolnitrg šte. 6.

se dobivajo sledeče nove knjige:

1. Razlaganje sv. rožnega venca za šmarnice in tudi vse druge čase s sledečim obsegom:

a) Zakaj imamo Marijo častiti, kako jo častimo sploh; kako jo častimo z rožnim vencem; kaj pomeni vera, Gospodova molitev, angelovo Češenje

b) premišljevanje petnajsterih skrivnost veselega žalostnega in častitega dela usmili se duš v vicah;

c) navadne molitve: jutranja, meddnevne, večerna; mašne, spovedne in ohhajilne; lavretanske litanije; devetdnevica in tridnevica;

d) nekaj pesem: Mariji Devici rožnovenski in in še deset drugih.

Knjiga se toraj, ne le za poduk in premišljevanje, ampak kot molitvenik vsaki čas lahko rabi.

Posebno bodi priporočena za bližnji praznik roženkranjske nedelje.

Čez vse pa bi najboljšo služilo „Razlaganje, sv. rožnega venca“ udom živega roženkranca-kerih je prav mnogo po Slovenskem. Kako marsikterokrat človek ne ve kaj premišljevat, zlasti če se mora ista skrivnost več dni zaporedoma moliti in premišljevat; iz „Razlaganja“ bi lahko vsak dovelj poduka dobil za se in za svoje soude.

Naj bi se toraj knjiga pri nobenem vencu živ. roženkranca ne pogrešala! Če je že ne [more vsak ud za se imeti, naj bi jih imel vsak venec dvoje, treje, da bi si jih udje lahko drug drugemu posojevali. Stalo bi na pr. dvoje knjig ude enega venca le po 10 soldov, kar vendar vsak lahko premore.

Velja v pol platnu 75., v pol usnji 80 kr., vse v usnji 95 kr., in z zlatim obrezkom 1 gld. 15 kr. — Po pošti 5 kr. več.

2. Spovednik in njegova služba. Spisal Franc Kosec, župnik. Z dovoljenjem in posebnim priporočanjem prevzvišenega škofa Tržaškega

Velja mehko vezana 1 gl. 20 kr. Po pošti 10 kr. več.

Prvikrat se tu ponuja prečastiti duhovščini po Slovenskem knjiga, ki v domačem jeziku obdeluje vse potrebe, dolžnosti in lastnosti vrednem deljenji zakramenta sv. pokore.

Kjiga se posebno ozira na dejanski del in sicer obdeluje v I. delu: Spovedniku potrebna svojstva in lastnosti; v II. delu: Dolžnosti spovednika in spovedenca glede zakramenta sv. pokore, in v III. delu: Posebna pravila oziroma različnih spovedencev. (3)

Cena je glede tvarine na 304 v 8° jako nizka.

3. Očenaš, t. j. Gospodova molitev v podobah, lepo v 60 cm. visoki in 51 cm. široki sliki razdeljenih.

Cena podob same je 80 kr., po pošti 90 kr., v pozlačenem okvirju 3 gl., v zaboju 3 gl. 30 kr.

V zalog imamo mnogo mašnih knjig, brevirjev raznega ti-ka in velikosti, molitven kov, podob in podobc, rožnih vencev, križicev itd. Naročila na razne katol. časopise, knjige bogoslovske in druge se vedno sprejemajo in po moči naglo izvršujejo. Z besedo: Katoliška bukvarna izvršuje vsa naročila, da te niso katoliškemu stališču nasprotna.

Vinska mešanja.

Kdor se hoče te naučiti, mora kupiti bukvice „receptbuch“, v kterih je zapisano, kako se iz kislega vina sladko naredi, kako se mu moč dá, kako se naredi vino brez grozdja; tudi kako se naredi vino iz tropin (po 1000 litrov iz 100 litrov) z doklado samih zdravih tvarin, tako rabljivo kot vino za dom, kakor boljše sorta za hotelje. Tudi te bukvice učé, kako se naredi dober mošt iz sadja, vinski jezih, jesihov cvet, žganje, rum, likerji, droži dišave, zdravniške vode, mazila, milo in še 1000 drugih kupčijskih izdelkov, ki donajajo več ko 100 odstotkov dobička. Cena bukvic je 3 gl., naprej za poslati ali pa s poštnim povzetjem pod naslovom

Marija Hrdlička,

k. k. priv. Inhaberin, Wien, Wieden, Hauptstrasse Nr. 36, 1. Stock.

J. Blaznikovi nasledniki v Ljubljani.